

4. ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA LIBERECKÉHO KRAJE DNE 27.04.2021

Bod pořadu jednání: **36.**

Název : **Nařízení Libereckého kraje o maximálních cenách,
tarif integrovaného dopravního systému Libereckého
kraje (Tarif IDOL) – platnost od 1. 7. 2021**

Důvod předložení: Usnesení č. 539/21/RK ze dne 6. 4. 2021

Zpracoval: Ing. Jiří Hruboš
ředitel KORID LK, spol. s r.o.
Jan Maxa
vedoucí úseku IDOL, KORID LK, spol. s r.o.

Projednal: Ing. Jan Čáp
vedoucí odboru dopravy
Mgr. Karel Ulmann
vedoucí právního odboru
Mgr. Josef Chýle
vedoucí odboru kancelář hejtmána
JUDr. Bohumír Doležal
vedoucí oddělení sekretariátu ředitele
Mgr. René Havlík
ředitel krajského úřadu
Rada kraje dne 6. 4. 2021

Výbor dopravy 20. 4. 2021

Finanční výbor dne 23. 4. 2021

Předkládá: Ing. Jan Sviták
statutární náměstek hejtmána, resort dopravy

K jednání přizván:

Návrh na usnesení:

Zastupitelstvo kraje po projednání

s c h v a l u j e

návrh Tarifu integrovaného dopravního systému IDOL pro období platnosti od 1. 7. 2021

a u k l á d á

Ing. Janu Svitákovi, statutárnímu náměstkovi hejtmána, řízení rezortu dopravy, informovat společnost KORID LK, spol. s r.o. o přijatém usnesení.

Termín: 30. 04. 2021

Důvodová zpráva

Pandemická krize a z ní vyplývající omezení mobility obyvatelstva má výrazné dopady do rozpočtu Libereckého kraje, zejména do resortu dopravy. Přestože je rozsah dopravní obslužnosti v souvislosti s uzavřením škol krácen, cestujících ve veřejné dopravě ubylo podstatně více a tržby z veřejné dopravy klesly řádově v desítkách procent.

Na podnět vedení Libereckého kraje KORID LK, spol. s r.o. (dále jen KORID) zpracoval návrh změny ceníku tarifu IDOL, který takto předkládá ke schválení.

A. Manažerské shrnutí:

1) Důvody změny:

- Propad tržeb z jízdného ve veřejné dopravě objednané Libereckým krajem.
- Motivace cestujících k bezhotovostnímu placení či cestování na časové jízdenky.

2) Přístup ke změně tarifu:

- **Základní výpočtovou základnou je jízdné bezhotovostní**, z něhož jsou násobkem odvozeny dále časové jízdenky.
- **Hotovostní jízdné (pouze jednotlivá jízdenka)** je stanoveno v takové míře, aby rozevření nůžek mezi platbou v hotovosti a elektronicky bylo jasné patrné.
- **Hotovostní jízdné je zaokrouhleno tak, aby se minimalizovalo vrácení drobných** (v nižších pásmech na 5 Kč, ve vyšších na 10 Kč).
- **Změna ceníku v jednotlivých pásmech byla porovnána s ceníky okolních IDS (krajů) a státního jednotného tarifu (SJT)**, aby nedocházelo k významným disproporcím na přeshraničních linkách a zejména preferenci SJT místo IDOL.
- **Změna ceníku je volena tak, aby nezpůsobila hromadný úprk cestujících z veřejné dopravy** již tak zatížené obavou cestujících z nákazy koronavirem v důsledku blízkého kontaktu osob v nevětraném prostoru.

B. Detailní popis změn v tarifu:

1) Cíle:

- Posílit zdroje pro financování dopravní obslužnosti Libereckého kraje
- Maximalizovat výnos z kompenzace státu ve slevových kategoriích (zaokrouhlení)
- Minimalizovat úbytek cestujících z veřejné dopravy v důsledku zdražení
- Motivovat cestující k bezhotovostnímu placení jízdného
- Minimalizovat osobní kontakt s řidičem
- Zrychlit odbavení a tím zkrácení jízdních dob a zatraktivnit tak veřejnou dopravu proti individuální dopravě
- Zpřehlednit ceník a zavést do něj jednoduché algoritmy výpočtu odvozených tarifních produktů

Všechny tyto cíle směřují k jedinému – udržitelnosti veřejné dopravy jako páteřního módu mobility občanů i v době ekonomické recese a snížených daňových příjmů rozpočtu LK.

2) Současný stav:

Do současné doby byla tvorba ceníku založena na rozdělení hotovostní platby, bezhotovostní platby (jednotlivé jízdenky hrazené z elektronické peněženky a časové jízdenky na Opuscard)

a rozdělení vzdáleností mezi jednotlivými zónami do pásem. Každý druh platby měl dělení do dvou kategorií – základní (plné jízdné) a zlevněné (zlevněné jízdné ve výši max. 25 % z ceny obvyčejného je pro následující skupiny: cestující od 6 let do 18 let, studenti od 18 let do 26 let a cestující starší 65 let). Zároveň bylo nastaveno cenové zvýhodnění při platbě bezkontaktní čipovou kartou, které bylo spjato s cenou uvedenou v hotovosti. Časové jízdné se vypočítávalo násobením koeficientů s jednotlivým jízdným, placeným pomocí Opuscard (např. 90denní jízdné se vypočte násobením cenou jednotlivého jízdného pro dané pásmo a koeficientem 75). Výhodou takového nastavení bylo snadné vypočítání časového jízdného pro cestujícího.

3) Změny návrhu:

- Průměrné zvýšení ceny jízdného je u hotovostních plateb 15%, u plateb elektronickou peněženkou 9% a časových kupónů 11%.
- Výpočet elektronického jízdného již není spjat s cenou placenou v hotovosti, což umožňuje značnou polarizaci platebních metod.
- U bezhotovostního placení kartou Opuscard byly zavedeny hodnoty na dvě desetinná místa. Umožňuje to efektivnější výběr kompenzace za státem nařízené slevy a zároveň připravuje tarif na budoucí plánované periodické valorizace v důsledku inflace.
- U sedmidenního časového kupónu byl zachován koeficient 9, kterým se násobí základní cena u elektronického jízdného, ale došlo k úpravě zaokrouhlování částek z pravidla na desetikoruny pro urychlení odbavení v případě zakoupení časového kupónu ve vozidle.
- U třicetidenního časového kupónu došlo k zaokrouhlování částek na dvacetikoruny z důvodu stejného jako u časového kupónu sedmidenního v návaznosti na výpočet ceny zlevněného jízdného.
- U devadesátidenního časového kupónu byl zachován koeficient 75, ale došlo k zaokrouhlování na desetikoruny.
- Roční Senior Pas byl po 6 letech zdražen o 10% (550 Kč). Tuto jízdenku využívá průměrně 8 tisíc cestujících.
- Zdražena je jednodenní síťová jízdenka pro jednu osobu a skupinu až 5 osob. Jízdenka má význam zejména pro příležitostné cestující nebo turistiku a volnočasové aktivity bez nutnosti držení osobní Opuscard a zvýšení o 17% resp. 20% je adekvátní při zachování stávající atraktivity.
- Roční síťová jízdenka byla ponechána beze změny ze dvou důvodů:
 - Jedná se o „top“ produkt ceníku a tito zákazníci jsou „rodinným stříbrem“ IDOL
 - Stávající cena je na hranici zjednodušeného daňového dokladu a její zvýšení by znamenalo navýšenou agendu při vydání běžného daňového dokladu a GDPR (identifikace příjemce plnění,...).

4) Modelace a predikce výnosů po zvýšení cen jízdného:

Přestože zadání bylo připravit modely pro 10%, 15%, 20% zvýšení cen, již na 15% jsme se dostali na strop v podobě celostátního tarifu SJT.

Pro modelaci v jednotlivých pásmech byla využita data z doby „kdy svět byl ještě v pořádku“, tj. roku 2018 a 2019.

Další modelace byla provedena na základě hypotéz:

- Každé zvýšení ceny způsobí dočasnou ztrátu zákazníků a odhadujeme ji na cca **8 %** při průměrném zvýšení ceny o **11 - 15 %**. **Odhadované zvýšení výnosů je cca 10 mil. Kč.**
- Odhadovaná ztráta výnosů v důsledku pandemie (srov. s rokem 2019), vládních nařízení i obav občanů cestovat veřejnou dopravou v roce 2021 vychází z předpokladu, že se situace v mobilitě občanů uklidní ve 2. Q. 2021, **je cca 20 - 25%, tj. ztráta cca 30 – 40 mil. Kč.**
- Do predikce jsme nezahrnuli další negativní vlivy (ukončení činnosti větších zaměstnavatelů, dlouhodobé uzavření škol).

Celkově při přijetí výše uvedených hypotéz a limitů nelze očekávat, že zvýšení ceny jízdného nahradí propad cestujících, avšak eliminuje je přibližně v jedné třetině.

Od 1. 7. 2021 se připravuje také zdražení jízdného ve Středočeském kraji, kde je však zcela odlišná konstrukce tarifního systému i proces schvalování, vycházející z nutného souhlasu dvou samosprávných celků (Středočeský kraj a Hlavní město Praha).

C. Rizika a jejich eliminace:

Každé zdražení nese s sebou riziko ztráty zákazníků. Ceny proto byly postaveny tak, aby jejich navýšení nebylo pro cestující odrazující. Vzhledem k tomu, že ceník je stavěn dvouúrovňově pro platby v hotovosti a platby bezhotovostní, mají cestující platící v hotovosti možnost pořídit si anonymní Opuscard a platit nadále shodnou či dokonce nižší cenu.

Dočasný odliv lze pravděpodobně zaznamenat u bezhotovostních plateb, protože tyto již levnější alternativu nemají a cestující budou zvažovat výhodnost cestování veřejnou dopravou proti individuální. I v této úrovni jsme však museli zvýšit ceny, protože zavedením nových elektronických bezhotovostních způsobů placení (e-shop, mobilní apka Idolka) v letošním roce se velký segment cestujících přesune do těchto (námi preferovaných) způsobů platby s negativním dopadem do rozpočtu kraje (nižší tržby, poplatky za platební transakce). Lze však očekávat, že zavedením atraktivních způsobů placení přes mobilní aplikaci a platební kartou se cestující do systému zpět vrátí a tržby v absolutní výši stoupnou.

Dalšímu odlivu zákazníků z IDOL se zabránilo optimální výší nové ceny, aby IDOL nebyl dražší než SJT.

D. Ilustrační tabulky Níže uvedené tabulky jsou výběrem z kompletních tabulek, které jsou ve zdrojové verzi Excel přiloženy k dokumentu. Ve výběru byly podchyceny pouze změny pro jednotlivé jízdné.

Tab. 1: Ilustrační navýšení cen v kategorii jednotlivého jízdného (kompletní v příloze č. 1)

Tarifní pásmo (jednice)	časová platnost (min.)	Papírové jízdné						Opuscard/Idolka				
		neintegrováná jízdenka						integrováná jízdenka				
		pro jednotlivou jízdu, platba hotově, nepřestupní						pro jednotlivou jízdu,				
		zákl.	zákl.	zlev.	zlev.	sleva EP	%změna	zákl.	zákl.	zlev.	zlev.	%změna
0 - 2	45	12 Kč	15 Kč	3 Kč	3 Kč	33%	25%	8 Kč	10 Kč	2,50 Kč	2 Kč	25%
3 - 4	60	16 Kč	20 Kč	5 Kč	4 Kč	30%	25%	12 Kč	14 Kč	3,50 Kč	3 Kč	17%
5 - 8	75	20 Kč	25 Kč	6 Kč	5 Kč	20%	25%	16 Kč	20 Kč	5,00 Kč	4 Kč	25%
9 - 12	90	25 Kč	30 Kč	7 Kč	6 Kč	20%	20%	21 Kč	24 Kč	6,00 Kč	5 Kč	14%
13 - 16	105	30 Kč	35 Kč	8 Kč	7 Kč	20%	17%	26 Kč	28 Kč	7,00 Kč	7 Kč	8%
17 - 20	120	35 Kč	40 Kč	10 Kč	8 Kč	20%	14%	31 Kč	32 Kč	8,00 Kč	8 Kč	3%
21 - 25	120	40 Kč	45 Kč	11 Kč	10 Kč	20%	13%	35 Kč	36 Kč	9,00 Kč	9 Kč	3%
26 - 30	150	50 Kč	50 Kč	12 Kč	12 Kč	16%	0%	42 Kč	42 Kč	10,50 Kč	11 Kč	0%
31 - 35	150	55 Kč	60 Kč	15 Kč	13 Kč	20%	9%	46 Kč	48 Kč	12,00 Kč	12 Kč	4%
36 - 40	180	60 Kč	65 Kč	16 Kč	15 Kč	20%	8%	51 Kč	52 Kč	13,00 Kč	13 Kč	2%
41 - 45	180	65 Kč	70 Kč	17 Kč	16 Kč	20%	8%	52 Kč	56 Kč	14,00 Kč	13 Kč	8%
46 - 50	210	70 Kč	75 Kč	18 Kč	17 Kč	20%	7%	56 Kč	60 Kč	15,00 Kč	14 Kč	7%
51 - 60	210	80 Kč	85 Kč	21 Kč	20 Kč	20%	6%	64 Kč	68 Kč	17,00 Kč	16 Kč	6%
61 - 70	240	90 Kč	95 Kč	23 Kč	22 Kč	20%	6%	72 Kč	76 Kč	19,00 Kč	18 Kč	6%
71 - 80	240	105 Kč	110 Kč	27 Kč	26 Kč	20%	5%	84 Kč	88 Kč	22,00 Kč	21 Kč	5%
81 - 90	240	115 Kč	120 Kč	30 Kč	28 Kč	17%	4%	92 Kč	100 Kč	25,00 Kč	23 Kč	9%
91 a více	240	125 Kč	135 Kč	33 Kč	31 Kč	17%	8%	100 Kč	112 Kč	28,00 Kč	25 Kč	12%
Síťovky IDOL na Opuscard (celosíťové jízdní doklady)								1denní Síťovka				
Pro 1 osobu								zákl.			zlev.	
Pro 5 osob								120 Kč	140 Kč	35,00 Kč	30 Kč	17%
								250 Kč	300 Kč	x	x	20%

Tab. č. 2: Porovnání zvýšených cen se sousedními kraji a SJT (kompletní v příloze č. 2)

Pásmo - tarifní jednice	Základní jízdné v Kč (platba v hotovosti)					Základní jízdné v Kč (el. peněženka nebo SJT25*)				
	IDOL	SJT*	DÚK	IREDO	PID*	IDOL	SJT*	DÚK	IREDO	PID* (lítačka)
0-2	15	14-15	14	14	14	10,0	11	12,60	8	14
3-4	20	17-18	16	12-14	22	14,0	13-14	14,40	10-12	22
5-8	25	20-24	18-21	16-18		20,0	15-18	16,20-18,90	14-16	
9-12	30	25-30	23-25	20-24	30	24,0	19-23	20,70-22,50	18-22	30
13-16	35	31-36	27-30	26-28	30 / 40	28,0	23-27	24,30-27,00	24-26	30 / 40
17-20	40	37-42	32-34	30-32	40	32,0	28-32	28,80-30,60	28-30	40
21-25	45	43-49	37-41	36	40 / 50	36,0	32-37	33,30-36,90	34	40 / 50
26-30	50	50-56	41-46	42	50	42,0	38-42	36,90-41,40	40	50
31-35	60	58-63	48-53	48	50 / 60	48,0	44-47	43,20-47,70	44	50 / 60
36-40	65	65-71	53-57	54	60	52,0	49-53	47,70-51,30	50	60
41-45	70	72-78	59-64	60	60 / 70	56,0	54-59	53,10-57,60	56	60 / 70
46-50	75	79-85	64-69	64	70	60,0	59-64	57,60-62,10	60	70
51-60	85	87-100	74-80	68-76	80	68,0	65-75	66,60-72,00	64-72	80
61-70	95	101-114	86-91	88	90	76,0	76-86	77,40-81,90	82	90
71-80	110	116-129	91-103	100	100	88,0	87-97	81,90-92,70	94	100
81-90	120	130-144	síťovka	110	110	100,0	98-108	síťovka	104	110
91 a více	135	145		140	120	112,0	109		114	120

Vysv.: IREDO je tarif Královéhradeckého kraje, DÚK je tarif Ústeckého kraje, PID* návrh tarifu Pražské integrované dopravy od 1. 7. 2021 (pásmový tarif).

E. Projednání:

Nový ceník Tarifu IDOL nemá přímo vliv na tarify zón s MHD a není nutné jej projednávat v orgánech samospráv měst s MHD (město Liberec, Jablonec nad Nisou a Česká Lípa). Informace o struktuře a připravované změně byla předána korespondenčně členům Rady IDOL.

Návrh byl dne 25. 1. 2021 projednán na poradě uvolněných radních s tím, že materiál se v navrhované podobě postupuje ke schválení orgánům Libereckého kraje. O změnách budou informováni všichni dopravci, aby je tito aplikovali do svých prodejních a odbavovacích zařízení.

F. Termín účinnosti nového Tarifu IDOL: 1. 7. 2021.

Hlavním dokumentem, jímž se řídí cena jízdného pro cestující, je Tarif IDOL. Tento dokument se bude měnit zejména v důsledku změny ceníku, ale minoritně i v důsledku drobných změn vzniklých od 1. 11. 2019, kdy byl schválen současný Tarif IDOL.

Změny v Tarifu IDOL – textová část

V textové části jsou zapracovány připomínky od poslední změny a jedná se zejména o:

- 1) Bod 1. - změna čísla výměru MF a změna čísla Nařízení Libereckého kraje, které se mění v důsledku úpravy Ceníku jízdného a vložení nové platnosti Tarifu IDOL.
- 2) Bod 16. – změna tarifního pravidla IDOL platného pro relační jízdenky Liberec – Jablonec nad Nisou. Srovnání zařazení žel. zast. Vratislavice s územní příslušností zastávek MHD Liberec a příměstské autobusové dopravy.
- 3) Bod 22. – změna tarifu jízdného u mezinárodní jízdenky EURO NISA TICKET+ na základě srovnání struktury jízdenky vycházející z výstupu projektu ENT Future 2020.
- 4) Změna parametru slevy časového jednozónového jízdného v zóně 0001 Liberec vycházející z nařízení Statutárního města Liberec (není v dokumentu výslovně uvedeno z důvodu příslušnosti k rozhodovací pravomoci SML, které nemá vliv na cenotvorbu v rámci relace jízdného mimo SML).

Nový Tarif IDOL – tarifní mapa

S ohledem na rozsah změn v cenách jízdného jsou v novém tarifu provedeny i poptávané a zamýšlené úpravy délek hran v tarifní mapě či nové hrany a zóny, které jsou rozhodné pro výpočet jízdného.

- 1) Vložení nových tarifních zón v oblasti Ústeckého kraje:

Číslo	Název	kontrolní nadzóna
4341	Jetřichovice BUS IDOL	Nový Bor
4343	Srbská Kamenice BUS IDOL	Nový Bor
4357	Janská BUS IDOL	Nový Bor

Tarifní vzdálenosti týkající se výše uvedených tarifních zón jsou následující:

ze zóny	do zóny	délka hrany
4050 Česká Kamenice	4357 Janská BUS IDOL	4
4357 Janská BUS IDOL	4343 Srbská Kamenice BUS IDOL	3
4343 Srbská Kamenice BUS IDOL	4341 Jetřichovice BUS IDOL	5

- 2) Vložení nových tarifních zón v relaci linky 691 Hrádek nad Nisou - Zittau – Frýdlant – Świeradów-Zdrój

Číslo	Název	kontrolní nadzóna
6056	Zittau	Hrádek nad Nisou
6057	Świeradow-Zdrój	Nové Město pod Smrkem

Tarifní vzdálenosti mezi zónami jsou stanoveny následovně:

ze zóny	do zóny	délka hrany
(0101) Hrádek n.Nisou	(6056) Zittau	6
(6056) Zittau	(6055) Sieniawka	3
(6055) Sieniawka	(6050) Bogatynia	24
(6101) Nové Město pod Smrkem	(6057) Świeradow Zdrój	9

- 3) Vložení nových zastávek na území Královehradeckého kraje do tarifu IDOL

Název	zóna IDOL	poznámka
Stará Paka,Roškopov,STS	9019	překryv v IREDO
Stará Paka,,ČOV	9019	překryv v IREDO
Stará Paka,,Josefa Tůmy	9019	překryv v IREDO
Stará Paka,Karlovy,horní	9019	překryv v IREDO
Stará Paka,Karlovy,dolní	9019	překryv v IREDO

Nový Tarif IDOL – ceník jízdného

Nejvýznamnější a zásadní změnou je nový Ceník jízdného (kapitola 27 Tarifu IDOL).

Detailní popis změn je uveden v úvodu důvodové zprávy, ceník v příloze č. 2.

Smluvní přepravní podmínky IDOL

V souladu se změnami v Tarifu IDOL bude připraven i nový dokument Smluvní přepravní podmínky IDOL jednotný pro všechny zapojené dopravce, který bude ze strany dopravců vyhlášen s platností od 1. 7. 2021. Poslední aktualizace smluvních přepravních podmínek proběhla 1. 2. 2021 v souvislosti se změnou dopravce MHD Jablonec nad Nisou (změna názvu dopravce). Smluvní přepravní podmínky nejsou zařazeny do příloh.

G. Nařízení Libereckého kraje

Ceny jízdného obsažené v tarifu IDOL musejí vycházet z Nařízení Libereckého kraje, kterým se stanovují maximální ceny veřejné linkové osobní vnitrostátní silniční dopravy a železniční osobní vnitrostátní dopravy provozované v rámci integrovaných veřejných služeb na území Libereckého kraje s účinností od 1. 7. 2021. Jedná se tedy o ceny základního nezlevněného jízdného. Nařízení je přílohou č. 1.

Přílohy:

036_P01_Narizeni_LK_01.07.2021

036_P02_Cenik_IDOL_01.07.2021

036_P03_Tarif_IDOL_01.07.2021
036_P04_Srovnani_s_ostatnimi_IDS_a_SJT